

(Artikel för Skogs- och lantbruksakademins Tidskrift 2011)

Svensk landskapsplanering i historiskt perspektiv – Den europeiska landskapskonventionen och behovet av nytändning av planeringen för våra svenska landskap.

Erik Casten Carlberg 2011-10-10

1. Landskapets förändring genom exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön

När vi ställs inför förslag till byggprojekt i vår närmiljö eller över huvud taget inför ett förslag till exploatering och ingrepp i landskap som betyder något för oss, och vi då känner behov att ta ställning och ge uttryck för vår uppfattning, kan det vara bra att försöka förstå förslaget lokala respektive övergripande räckvidd. I det lokala perspektivet och om det gäller mindre förändringar förstår vi att det normalt är fastighetsägare och i bästa fall också boende och brukare som har initiativ och rätt till inflytande. Deras uppfattningar och förväntningar blir normalt utgångspunkt för vad som kan och får göras i "deras" lokala miljöer och landskap. Handlar det om större förändringar i den byggda miljön och om exploateringsföretag med vittgående konsekvenser för landsbygdsmiljöer eller stadslandskap blir dock besluten sällan byggherrens, exploatörens eller de annars närmast berördas ensak.

En förändring av mark- eller vattenanvändningen genom exploateringsföretag och andra ingrepp kan ju ofta inverka påtagligt på grannars intressen, på andra enskilda intressen och på gemensamma intressen för lokalsamhället, kommunen och kanske regionen. Tillåtligheten och lämpligheten av ett visst ingrepp behöver därför bedömas med hänsyn till konsekvenser från olika utgångspunkter. Ibland behövs också en belysning av den aktuella åtgärdens inverkan på i lag reglerade riksintressen och på intressen som Sverige genom internationella avtal har åtagit sig att ta tillvara. Det handlar om att ta ställning till frågan om det är en lämplig plats som valts och om så är fallet, att en lämplig utformning av den planerade åtgärden föreslås. Det är en viktig uppgift för myndigheter och domstolar att se till att det finns ett trovärdigt underlag för de avvägningar som måste göras i planerings- och beslutsprocessen. Kommunens planering och kommunens tillämpning av gällande lagstiftning har i praktiken alltid stor betydelse för vad som kommer att tillåtas.